

Referenda een zegen voor de democratie?

door Anne de Vries

Op 6 april is er gestemd over het associatieverdrag met Oekraïne. Het hele volk kon dit keer meestemmen over dit verdrag. Dit was mogelijk doordat er met behulp van social media wederom gebruik kon worden gemaakt van het referendum. Ook wel bekend als de regeling waarbij er met 600.000 handtekeningen meegestemd mag worden. Dit democratische hoogstandje dat ingesteld is door de D66, zou de mensen meer inspraak geven en de mensen meer betrokken maken, maar waar is zo'n referendum goed voor? Het referendum dat een verrijking voor de democratie zou moeten zijn is namelijk eerder een strop voor onze parlementaire democratie.

Het idee van dit stelstel is namelijk dat burgers hun vertegenwoordigers kiezen om belangrijke beslissingen te nemen. Wanneer ze ontevreden zijn over hun vertegenwoordigers kunnen ze hen bij de volgende verkiezing hierop afrekenen. Het referendum zorgt ervoor dat de positie van deze volksvertegenwoordigers vrijblijvend wordt, aangezien het parlement bij elk vraagstuk *overruled* kan worden door een referendum. Dan rijst onmiddellijk de vraag waarom je überhaupt nog volksvertegenwoordigers zou kiezen als je hun het nemen van belangrijke beslissingen niet toevertrouwt.

Daarnaast vraag je van burgers die hun tijd wel beter te besteden hebben, zich in te lezen in alle onderwerpen. De onderwerpen hebben vaak een lange geschiedenis waar de burger vanaf moet weten. Vaak vragen de problemen in de Tweede Kamer om een oplossing van niveau. Die oplossing komt van de door ons gekozen burgers die gestudeerd hebben, die zich ingelezen hebben en die ervaring hebben op politiek gebied. Waarom zouden wij als burgers er dan baat bij hebben om 'ja' of 'nee' te zeggen tegen zulke complexe besluiten. Het is ronduit naïef om te denken dat een referendum tot een zinvolle uitspraak van het volk kan leiden.

De opties 'ja' of 'nee' zijn bespottelijk wanneer gevraagd wordt een oordeel te vellen over een politiek probleem. Je vraagt van burgers een enorme voorkennis over de inhoud van het probleem. Nog een keer terug naar het associatieverdrag dat volstaat met 300 bladzijden aan academische taal, waar wij over mogen stemmen. Nog geen 10% van de stemmers zal op de hoogte zijn van alles in het verdrag. Wat betekent het bovendien als een meerderheid van het volk 'nee' zegt? Nee, ik wil niet meer toenadering tussen de EU en Oekraïne? Of nee, ik wil juist meer toenadering dan in dit verdrag geregeld wordt?

Daarnaast gaat een referendum vaak over een reeds genomen besluit. Als de uitkomst van het referendum compleet verschilt van het besluit van de Tweede Kamer, kan de Tweede Kamer de uitslag gewoon naast zich neerleggen. Dat is hetzelfde als eerst een diner koken, vervolgens je gasten vragen wat ze willen eten en dan alle suggesties ten spijt, toch gewoon je eigen menu serveren. Zelfs wanneer je uitgesproken voor of tegen een onderwerp bent, is het misschien verstandig niet te gaan stemmen. Wanneer de opkomst onder de 30 procent blijft steken, zal het referendum ongeldig worden verklaard. Daarmee geeft het volk een krachtig signaal dat het geen behoefte heeft aan het schijnbeeld dat ze meebeslissen en bovendien dat het zijn eigen vertegenwoordigers prima in staat acht beslissingen te nemen.

Dat is pas echt een zegen voor de democratie.